

เยาวชนไทยกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต Thai Juvenile and the Infringement Copyright on Internet

พิมพ็อร์ วรณชาติ*

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง เยาวชนไทยกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต มีวัตถุประสงค์ การวิจัย 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนไทยกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต และ 2) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะเยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติไคสแควร์ Chi-square ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 18-20 ปี มีการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 3 ปี ขึ้นไป และ โดยส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ที่บ้านตนเอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ คือ 1) ด้านข้อกฎหมายและบทลงโทษที่ เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทกำหนดโทษไม่เพียงพอ 2) ด้านการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ เพื่อการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนไม่สม่ำเสมอ 3) ด้านปัญหากลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิด ลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือจากกลุ่มอิทธิพลพ่อค้า มีส่วนส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการกระทำผิด ตามลำดับ ส่วนการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เพศ อายุ และ ประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)

e-mail: pimondpb@hotmail.com, mim.pimon@gmail.com

ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัญหาการให้ความร่วมมือของผู้บริโภคเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้นเป็นปัญหาความไม่จริงจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปราม โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เฉพาะเพื่อจัดการกับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ควรทบทวนแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ : การละเมิดลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา อินเทอร์เน็ต

Abstract

The study. Thai Juvenile and the Infringement Copyright on Internet. The objectives of this study were 1) to study the factors that affect the youth of Thailand and piracy on the Internet, and 2) to study the problem and suggestions about piracy on the Internet. This research aims to study youth. Bangkok 400 students using a questionnaire. Using Stats Ready for Social Science (SPSS) data analysis with descriptive statistics, including frequency (Frequency) and percentage (Percentage) Average (Mean) and the standard deviation (Standard Deviation : SD.) statistics and inferential statistics chi-square results were as follows.

Most respondents were male. Aged between 18-20 years of undergraduate study. Most live with their parents. Experience in using the internet more than three years and most of their Internet use at home.

Factors affecting piracy on the Internet, found that when considering factors that affect piracy on the internet is. Order: 1) the laws and penalties associated with copyright infringement on the Internet. By respondents that Penalty not enough 2) the release of anti-piracy. By respondents that Promotion of public awareness for irregularly 3) the problems associated with elite piracy on the Internet. By respondents that The assistance of a group of influential merchants. Encourage the youth of the offender by the hypothesis testing showed that gender, age and experience in the use of the Internet. Correlated with factors affecting piracy on the Internet. Significant at the .05 level.

The problems and suggestions regarding copyright infringement on the Internet. Respondents agreed that the cooperation of the consumer is the most important issue. There is no serious problem of police repression. The researchers have suggested that the

government should have the authority to deal with the piracy problem. In addition, should review and amend the law relating to the practical.

Keywords : intellectual property, internet, the infringement

บทนำ

นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีการผลิตเพื่อค้าขาย ทรัพย์สินและปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้ถูกนำมาใช้ในการผลิต โดยเริ่มแรกจะเน้นปัจจัยทางด้านแรงงานและที่ดิน ซึ่งแปรเปลี่ยนแรงงานและที่ดินให้ออกมาเป็นผลผลิตทางการเกษตร นำมาแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน เมื่อมีการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้นในระยะทางที่ไกลขึ้น ประกอบกับสินค้าหลากหลายชนิด เงินตราจึงถูกผลิตขึ้นมาเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการรวมถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ จนกระทั่งถึงยุคเฟื่องฟูของเงิน การสะสมเงินหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการสะสมทุน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการประกอบธุรกิจ ทุนจึงใช้ในการตีมูลค่าของสิ่งต่างๆ ตั้งแต่วัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนสินค้าและบริการ (นัยนา เกิดวิชัย, 2551)

ปัจจุบันเป็นยุคสมัยที่ได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมของทุนเข้าสู่สังคมโลกที่ขับเคลื่อนไปด้วยความรู้เป็นหลัก เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและแพร่หลายโดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การขยายตัวของอินเทอร์เน็ต การกระจายความรู้ มีความแพร่หลายและง่ายต่อการเข้าถึง ทำให้มีการนำความรู้เดิมไปพัฒนาเป็นความรู้ใหม่เกิดผลผลิตและมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทำให้มีเหตุจูงใจในการพัฒนาความรู้ใหม่ยิ่งขึ้นไป แต่ในทางกลับกัน ยังมีการแสวงหาคัดค้านความรู้ใหม่ๆ เท่าใดก็ยิ่งทำให้การลักลอบนำความรู้เหล่านั้นไปใช้หรือลอกเลียนแบบสินค้าต่างๆ ที่เกิดจากความรู้นั้นก็ยิ่งมีมากขึ้น ทำให้ผู้ที่คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่มีแรงจูงใจในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกลไกในการปกป้องความรู้และปกป้องสิทธิผู้สร้าง คิดค้น และสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นมา มิให้ผู้อื่นสามารถหยิบฉวยไปใช้ได้อย่างเสรีโดยไม่มีขอบเขต โดยเฉพาะการลักลอบเพื่อประโยชน์ทางการค้า การปกป้องสิทธิดังกล่าวได้พัฒนาจนเกิดแนวคิดที่ว่าความรู้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง และได้รับการปกป้องโดยระบบสังคม ระเบียบกฎหมาย เช่นเดียวกับทรัพย์สินอย่างอื่น และมีการบัญญัติศัพท์พิเศษว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญา Intellectual Property : IP (ปริดา ยังสุสธภาพร, 2550)

ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นผลงานอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ โดยเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Property) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ลิขสิทธิ์ (Copyright) และ 2) ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property) ได้แก่ สิทธิบัตร (Patent) เครื่องหมายการค้า (Trademark) แผนผังภูมิวงจรรวม (Layout-designs of Integrated Circuit) ความลับทางการค้า (Trade Secret) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) ซึ่งในประเทศไทยได้มีกฎหมายเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์บัตร พ.ศ. 2522, พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิวงจรรวม พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2548 อ้างถึงในปิยะ ธนกาญจน์, 2551)

ในขณะที่ผู้คนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น ปัญหาหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ดูเหมือนจะมีมากขึ้นตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของเหล่ามิจฉาชีพที่แฝงตัวมาในอินเทอร์เน็ตเพื่อหลอกลวงขายสินค้าหรือบริการต่างๆ ปัญหาการคบเพื่อนแปลกหน้าติดพบกันของเหล่าวัยรุ่นในปัจจุบัน ปัญหาสื่อลามกที่มีให้เห็นกันโดยมากในเว็บไซต์ต่างๆ และด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำทั้งรูปภาพและเสียงมาออกเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายและนับวันจะยิ่งเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันจึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมายโดยเฉพาะปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต หรือปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนอินเทอร์เน็ต เนื่องจากในอินเทอร์เน็ตไม่มีขอบเขตหรือดินแดนที่จะนำหลักดินแดน (Territoriality Principle) ในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามาปรับใช้ได้ เช่น มาตรา 8 ในกฎหมายลิขสิทธิ์ วางหลักไว้ว่า ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ ในกรณีที่ได้มีการโฆษณาแล้ว การโฆษณานั้นในครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ดังนั้นอาจมีปัญหาก่อขึ้นเช่น ความซ้ำซ้อนของเครื่องหมายการค้าหรือสิทธิบัตรข้ามประเทศ ตัวอย่างเช่น เครื่องหมายการค้าของบริษัท A ในประเทศ A อาจไปซ้ำกับเครื่องหมายการค้าของบริษัท B ในประเทศ B ก็เป็นไปได้ โดยทั้งคู่อาจมีความต้องการที่จะเปิดเว็บไซต์จำหน่ายสินค้าโดยใช้เครื่องหมายการค้าอย่างเดียวกัน ปัญหาที่จะเกิดขึ้นก็คือไม่สามารถระบุได้อย่างแน่ชัดว่าบริษัทใดเป็นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าดังกล่าวกันแน่ (แก้วสรร อติโพธิ, 2552)

แม้ว่าข้อดีของสื่ออินเทอร์เน็ตคือความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการเข้าถึงยังเป็นแรงดึงดูดใจทำให้ผู้ใช้อยอมจ่ายค่าบริการให้กับผู้ให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตต่างๆ แต่อินเทอร์เน็ต ก็เสมือนดาบสองคมที่พร้อมที่จะทำร้ายผู้ใช้ที่ไม่มีวิจารณญาณในการใช้สื่อดังกล่าวอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ง่ายต่อการครอบงำจากสื่อมากที่สุดก็คือ “เยาวชน” นั่นเอง อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่อยู่ในวัยดังกล่าวยังเป็นวัยรุ่นซึ่งไม่มีความรู้ความรับผิดชอบอย่างเพียงพอ ไม่มีจิตสำนึกที่จะยับยั้ง ชั่งใจว่าสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่เป็นความผิด ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดทางกฎหมายหรือละเมิดต่อกฎหมายได้ง่าย เช่น การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาไม่ว่าจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (Copy Right) การละเมิดสิทธิบัตร (Patent) การละเมิดเครื่องหมายการค้า (Trade Mark) เหล่านี้เป็นต้น (สุจิต สีสวนสุข, 2552)

ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ในปี พ.ศ. 2537 แต่การดำเนินนโยบายป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในประเทศไทย ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ซึ่งยุทธวิธีที่นำมาใช้ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ การป้องกันและปราบปรามผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ การรณรงค์ให้ใช้สินค้าที่ลิขสิทธิ์ถูกต้อง แต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร แม้ว่าข้อดีของสื่ออินเทอร์เน็ตคือความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการเข้าถึงยังเป็นแรงดึงดูดใจ ทำให้ผู้ใช้อยอมจ่ายค่าบริการให้กับผู้ให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตต่างๆ แต่อินเทอร์เน็ต ก็เสมือนดาบสองคมที่พร้อมที่จะทำร้ายผู้ใช้ที่ไม่มีวิจารณญาณในการใช้สื่อดังกล่าวอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ง่ายต่อการครอบงำจาก

สื่อมากที่สุดก็คือ “เยาวชน” นั่นเอง อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่อยู่ในวัยดังกล่าวยังเป็นวัยรุ่นซึ่งไม่มีความรู้ ความรับผิดชอบอย่างเพียงพอ ไม่มีจิตสำนึกที่จะยับยั้ง ซึ่งใจว่าสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่เป็นความผิด ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดทางกฎหมายหรือละเมิดต่อกฎหมายได้ง่าย เช่น การละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาไม่ว่าจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (Copy Right) การละเมิดสิทธิบัตร (Patent) การละเมิดเครื่องหมายการค้า (Trade Mark) เหล่านี้เป็นต้น (สุจิต สีสวงสุข, 2552)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องเยาวชนไทยกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์หมดไปหรือบรรเทาลงได้

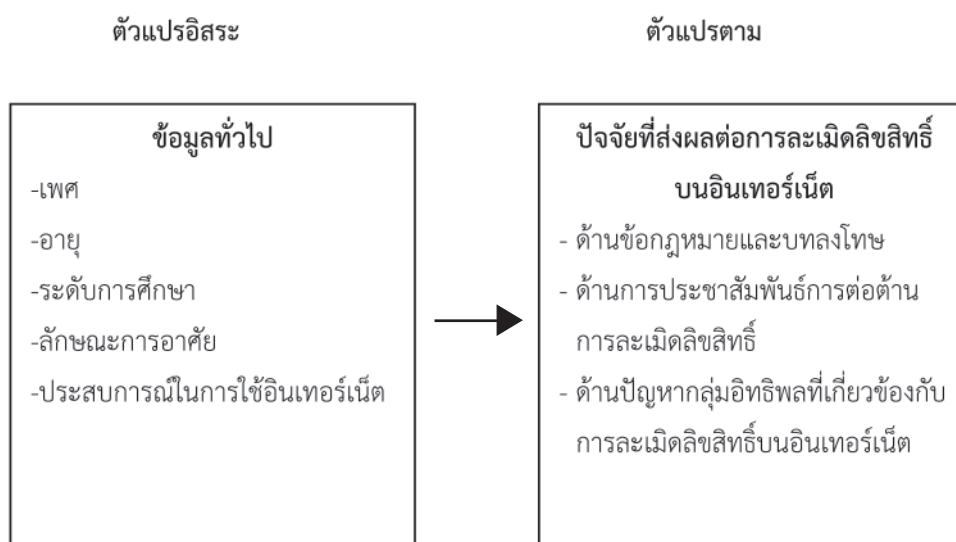
วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนไทยกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต

สมมติฐาน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการอาศัย และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต จะส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ บนอินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะเยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน คำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ กำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเป็นชนิดตรวจรายการ (Check List) มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการอาศัย และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต แบบสอบถามเป็นชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านข้อกฎหมายและบทลงโทษ ด้านการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ และด้านปัญหากลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับ การละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต

การประเมินค่าของข้อมูลให้ผู้เลือกตอบตามความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต กำหนดระดับความคิดเห็นเป็นตัวเลข โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต
- 4 หมายถึง เห็นด้วยต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต

เกณฑ์ในการพิจารณาและแปลผลการศึกษาของลักษณะแบบสอบถาม กำหนดให้มีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1-5 คะแนน ด้วยวิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2538 : 100)

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต จัดอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต จัดอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วย
- คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต จัดอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ
- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต จัดอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย
- คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต จัดอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยทดสอบความเที่ยง (Validity) และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านข้อกฎหมายและบทลงโทษ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .861 ด้านการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .820 และด้านปัญหากลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .791

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD.) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติไคส์แควร์ (Chi-square)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 18-20 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 3 ปี ขึ้นไป และโดยส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ที่บ้านตนเอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต พบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ คือ

- 1) ด้านข้อกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าบทกำหนดโทษไม่เพียงพอ
- 2) ด้านการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการประชาสัมพันธ์เพื่อการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนไม่สม่ำเสมอ
- 3) ด้านปัญหากลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือจากกลุ่มอิทธิพลพ่อค้ามีส่วนส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการกระทำผิด

การทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เพศ อายุ และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัญหาการให้ความร่วมมือของผู้บริโภคเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้นเป็นปัญหาความไม่จริงจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปราม โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เฉพาะเพื่อจัดการกับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ควรทบทวนแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและปฏิบัติได้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต

1) ด้านข้อกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าบทกำหนดโทษไม่เพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ ธนกาญจน์ (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการซื้อเทปเพลงสากลลิขสิทธิ์ของผู้บริโภค ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ทักษะคดีของผู้บริโภคต่อเทปเพลงสากลลิขสิทธิ์ในจังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่าข้อกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บทกำหนดโทษน้อยไป จึงทำให้เกิดช่องว่างในการกระทำผิด

2) ด้านการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา ยังสุขสถาพร (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคลื่นความคิดของทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า ความรู้กลายเป็นปัจจัยสำคัญ ปัจจุบันมีการส่งเสริมให้การสร้างความรู้ใหม่ๆ ขึ้น อย่างสม่ำเสมอ ความจำเป็นที่ต้องมีกลไกในการปกป้องผู้ที่สร้างความรู้ใหม่ๆ และควรมีการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านปัญหากลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือจากกลุ่มอิทธิพลพ่อค้า มีส่วนส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการกระทำผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิต สีสวนสุข (2552) ได้ศึกษาแนวโน้มทิศทาง : เทคโนโลยีป้องกันการละเมิดทางออกแห่งการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานับเป็นปัญหาคู่โลกปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้การละเมิดเป็นไปง่ายขึ้นจากกลุ่มอิทธิพลพ่อค้า โดยเฉพาะรูปแบบการละเมิดงานด้านลิขสิทธิ์ที่เป็นข้อมูลดิจิทัล ทั้งเพลงหรือซอฟต์แวร์ ทำให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดหรืออัปโหลดข้อมูลลิขสิทธิ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้รวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้ข้อแผ่นซีดี วีซีดี “ผี” อีกต่อไป เท่ากับว่าการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ใช้เพื่องานส่วนตัว เข้ามาแทนการละเมิดเชิงพาณิชย์ที่เป็นองค์กรใหญ่ กระนั้นผลของการละเมิดก็ทำให้ผู้สร้างสรรค์งานหรือตัวแทนต้องสูญเสียรายได้ ส่งผลต่อการพัฒนาสร้างสรรค์งานชิ้นใหม่ที่จะออกมาในตลาด เพราะผู้สร้างสรรค์มีรายได้ลดลง ก็ไม่ต้องการที่จะผลิตงานออกมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 รัฐบาลควรตั้งหน่วยงานเฉพาะในการจัดการกับทรัพย์สินทางปัญญาทั้งทางด้านสืบสวน สอบสวนปราบปรามผู้กระทำผิด

1.2 รัฐบาลควรทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งเพิ่มบทลงโทษ สิทธิการ ยอมความ และมาตรการให้ความผิดการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดฐานพอกเงิน

1.3 ผู้บริโภคควรสร้างเครือข่ายในการเจรจาขอให้เจ้าของลิขสิทธิ์ลดราคาสินค้าลง และให้ ความร่วมมือในการณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปหันมาใช้สินค้าถูกลิขสิทธิ์

1.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจ โดยอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยี และแนวทางการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์และเพิ่มรางวัลนำจับเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งปัจจุบัน ลิขสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองตลอดชีวิตของผู้สร้างสรรค์ และคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี หลังจาก ผู้สร้างสรรค์ เสียชีวิต ถือว่าเป็นระยะเวลานานมาก เนื่องจากการคุ้มครองลิขสิทธิ์ถือว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้เกิดพัฒนาก็จริง แต่ระยะเวลาการคุ้มครองที่ยาวนานขนาดนี้จะกลายเป็นการผูกขาดเกินไปหรือไม่ อาจจะทำให้เป็นอุปสรรค และกีดขวางการพัฒนาของสังคม และเจ้าของขาดการกระตุ้นให้พัฒนาสิ่งใหม่ๆ เพราะเจ้าของก็คิดว่าถึง อย่างไรก็หาประโยชน์จากผลงานเดิมได้อีกนาน จึงน่าจะมีการทบทวนระยะเวลาการให้ความคุ้มครอง รวมทั้งควรทบทวนเรื่องการกำหนดให้การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา ทั้งที่การละเมิด เป็นเรื่องของเอกชนกับเอกชน ดังนั้นแนวทางในการดำเนินคดีจึงน่าจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง กันเท่านั้น

2.2 การศึกษาควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บข้อมูลประชาชน ผู้ประกอบการ ในสาเหตุ การบริโภค และการจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และพฤติกรรมในการละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทการละเมิด ลิขสิทธิ์ และการได้มาของสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

เอกสารอ้างอิง

- แก้วสรร อดิโพธิ์. (2552). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญศิลป์.
- นัยนา เกิดวิชัย. (2551). *คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์*. กรุงเทพฯ : นิติเนย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.
- ปรีดา ยังสุขสถาพร. (2550, 10 มีนาคม 2550). “คลื่นความคิด”. *มติชน*. หน้า 20.
- ปิยะ ธนกาญจน์. (2551). “พฤติกรรมการณ์ซื้อเทปเพลงสากลลิขสิทธิ์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่”.
การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุจิต สีสวงนสุข. (2552, 10 เมษายน 2552). “แนวโน้มทิศทาง : เทคโนโลยีป้องกันการละเมิด ทางออก
แห่งการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา”. *กรุงเทพธุรกิจ*. หน้า 3.

ผู้เขียน

นางสาวพิมพ์อร วรรณชาติ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

e-mail: pimondpb@hotmail.com, mim.pimon@gmail.com